

EL MOÑECO DE NEVE

José Manuel Martínez Castro

Hai acordanzas de vento y frío, d'un tempo axelao unde a neve cai mansoña escontra das ventás, chiscando de branco cousas tan veyas xa como as notas d'úa caixa de música qu'agora teño esquecidas. Entós a nosa casa era quente y prestosa, anque deitao nel tarrén da sala había un peleyo de lobo que miraba pra min con us oyos espantosamente despertos. A porta aberta tría de fora el pior dos invernos posibles pra un neno einda tenro y pequeno, pero ás veces era tamén el paso por unde iscar pra os xogos da calle y aveirse un bocadín, antias de qu'el frío apuxase pra dentro, d'aquelos oyos vivos y enfurruñaos.

Núa volta d'esas en que salín folgao pra fora atopéi un peteiro de nenos qu'algarriaban nel aira da casa. Eu nun sabía entós qu'a escola acabara y qu'el herba branquía convidaba a fer un feixe de toleirías. Corrí pol medio d'elos tropezando y erguéndome mentras puiden, que nun foi por muito tempo, y al cabo din col lombo nel herba, sirvindo de risión a os muitos nenos que por alí chegaran.

—Temos que fer un moñeco de neve igual que Xico —ouguín dicir a úa nena.

Os rapacíos aturaron a aquela xeira y axina houbo úa montueira de neve y farrapos que medraba coyendo os trazos d'un home. Con un capelo veyo y un paraugas debaxo del brazo pintaba úa figura del acebro qu'adornaba el comedor. Reconocín a bufanda marela de papá al redor del sou pescozo, tapándoye un pouco a boca, y qu'algúen prantara un pimento verde como se fose a nariz. Pedrías de carbón abotuaban un abrigo branco y grande de neve y, encaxadas na cara, fían us oyos d'acebache que ye daban un visaxe de dolo, como se talmente nacera xa esmorecendo.

Tuvemos beilando al redor d'el hasta deshora y aquela mirada de dolo nun cambiaba. Nin tan sequera condo máis aló del corpón desmedrao pero serio del moñeco vin que s'abría el corro de nenos y por riba d'elos el espantaxo largo y escuro de Cotapos, el carbueiro, qu'ouyuaba pral noso amigo señardoso rilando os dentes, como se osmara algo sou mui cerquía, nas coradas del moñeco. Os rapacíos calaron afogaos y, anque el veyo foise de sutaque, ese día xa nun xugamos máis.

Empecéi a terye lei al moñeco condo os nenos deixaron as calles y quedamos os dous de compañeiros. Os vecíos que pasaban al pé da casa sempre tían algo

que dicir, y poñíanse con nosoutros xarolos y falanqueiros, como amigos de toda a vida. Todos menos Cotapos, el veyo, que nun ye daba corte como nun fora pra marmurar d'él; por eso encuruxábame detrás del moñeco condo á tardi quía el carbueiro volvía pra casa.

Antias de qu'eu adiviara que chegaría bon tempo, el meu compañeiro de xogos amalou sin remedio. El peleyo branco foi esgarnachándose y nun pasaba día sin qu'el tarrén xantara tayadas d'aquel corpo esmorecío. Xa os outros moñecos da contornada nun esistían condo él quedou cego y el capelo escarrollóuse y pral lao del paraugas. Acabábase sin melecía que lo podera sanar pero era pasmoso qu'einda nel mes d'abril tuvera boquiando mentras a xente s'esmilagraba por nunca tal ver. Eu víalo lutar esperando qu'algúen fixera algo por él pero úa mañá asoliada nun lo atopéi nel aira. Marchábase como bólo pra un celo arredao de lúa y estrelas.

Sintín un nougo nel gorgoleiro antias de ser quen a chorar. Anduven pol herba fresca pisando cos meus pes perriquichíos as últimas gotas d'orbayada. Condo al cabo el nordés m'engugou a caría, del meu amigo nun quedaba máis qu'úa solombra; anque había algo nel tarrén, un ferragancho largo y axelao.

Sóupenlo entós. Era el corazón del moñeco. Coyínlo axeitín y enterréilo cuas mías manías debaxo d'un árbol qu'empezaba a verdegar, nel fondal da finca.

Eu nun sabía qu'aquelo era el gancho d'úa cocía. A de Cotapos, el carbueiro. Entendo agora por qué aquel home noxoso cría tar tan cerca d'algo qu'era sou y pezquitéi tamén por qué el moñeco aguantara tanto os rayos de sol: porque el probe infeliz era lume y amaba al calor que dá a vida anque él mesmo fose un moñeco frío que nun la conocía.

Probe parceiro que quería ser inmortal. Nun sabes qu'a túa mena val namáis pra morrer un ano tres outro, inverno y primavera, morte y vida. Nun podes pretender ser máis. Teis un alma d'aceiro pero a carne túa é neve, augua, despóis nada.

Nun houbo rezos nin predicanzainas, namáis un dolo que fexo de min un neno grande, botándome fora d'úa existencia sin estongos. Atoparía outros amigos, outros compañeiros con quen xugar. Pero a ese tempo primeiro, de nenín, el máis guardao y prestoso, a ese nun volví xamáis. Porque esa edá d'ouro quedou enterrada debaxo d'un árbol qu'empezaba a verdegar, nel fondal da finca. 